

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.— po razšal-
cih dostavljena Din 5.— mesečno.
Maribor, Grajski trg št. 7. Telefon
št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

ITALIJA JE NA STRANI NEMČIJE

V svojem govoru v Trstu je Mussolini napovedal, da si je za primer nove svetovne vojne »Italija svoje mesto že izbrala«

Trst, 18. sept. i. Ministrski predsednik Mussolini je otvoril svoje tridnevno potovanje po Julijski Krajini z velikim govorom v Trstu. V govoru je obeležil pozicijo Trsta do njegovega srednjeevropskega zaledja, češkoslovaški problem in nujne učinke njegovega nadaljnjega razvoja, novo italijansko rasno politiko v okviru imperialne politike, ter za zaključek znova lokalne tržske probleme.

Mussolini se je pripeljal v Trst s torpednim rušilec »Camicia Nera«, katerega sta spremljali dve diviziji italijanskih torpedov. Na pomolu pred prefekturo so ga sprejeli zastopniki oblasti. V njihovi družbi je odšel preko trga v mestno hišo. Ob 10.30 se je pojavil na posebnem odru, ki je sredi dveh visokih simboličnih sider pred mestno hišo moled daleč na trg, kjer se je zbralo do 150.000 ljudi. Po dolgotrajnih ovacijah je prišel Mussolini svoj govor, ki je bil ponovno prekinjen z ovacijami.

V začetku svojega govora je Mussolini rekel, da je prvič prišel v Trst leta 1910. še pred vojno. Drugič se je mudil v tem mestu l. 1921, »v času, ko so nas mučila številna vprašanja, kako ohraniti mir«. Za tem je Mussolini dejal, da ne prihaja v Trst, da bi dvignil moralno tržskega prebivalstva, ker to ni potrebno, pač pa prihaja zato, da se osebno prepriča o tem, kaj je bilo do zdaj storjenega v tem mestu, in da vidi, kako bi bilo mogoče v najkrajšem času doseči končni cilj. Razložil je dalje, kaj je bilo v roku 20 let storjenega za povzdigo Trsta ter za gospodarski napredek njegovega zaledja. Izvajal je o tem med drugim:

O vlogi Trsta

»Ko je mlada italijanska kraljevina leta 1866 v vojaški zvezi s Prusijo postavila svoje meje na Idrijo, se je površnom opazovalcem zdelo, da je bila usoda Trsta zapечатena. Šestnajst let pozneje je Trst odgovoril z dejanjem Oberkandana, dočim je tržski iredentizem vzgal vso italijansko mladino.

V letu 1914 je dvojna monarhija vrgla kocko. Poskusila je zagrabiti najvišje. Igro je izgubila. Štiri dolga leta pričakovanja so bila za vas Tržačane daljša nego prejšnje polstoletje. Prišla je zmagaja in spet ste bili politično združeni z Italijo. Duševno ste bili združeni že vse čase. Trst je z vsem nadaljeval svoj pohod. Kar je storil v teh 20 letih, morajo Italijani in tuji govtoviti z obžalovanjem. 20 let pozneje se je v marcu 1938 izpolnil usodni dogodek, ki se je razvijal že od leta 1877, kakor to sami dobro veste. Milijoni ljudi so ga hoteli in nihče se mu ni uprl. Trst se je znašel v novem položaju, a ga je obvladal. Trst ve, da zemljepis ni nazor in da se posamešne masche nad omni, ki ga smatrajo za kakega. Trst ne more obrniti in ne bo nikoli obrnil hrbta svojemu morju.«

Zahteva po plebiscitu za vse narode v CSR

Nato je duce presel na evropsko krizo in je rekel: »Kar vam hočem reči, tega mi ne diktira le politika osi Rim-Berlin, ki je našla svojo utemeljitev v zgodovinskem razvoju, in tudi ne samo občutke prijateljstva do Madžarov, Poljakov in drugih narodnosti ene države, ki se lahko imenuje mozaična država št. 2. Kar vam hočem reči, mi narekuje vest in občutek odgovornosti, ne samo italijanska vest, temveč tudi evropska. Problemi, ki nam jih je vsilila zgodovina, so se razvili do stopnje mučne komplikacije. Rešitev je samo ena, enostavna, logična in radikalna, taka, kakor jo mi fašisti imenujemo totalitarizem. Rešitev je plebiscit. Plebiscit za vse narodnosti, ki bi jih zahtevala, za narodnosti, ki so bile prisilno vključene v ono državo, ki bi morala postati velika Češkoslovaška, a ne kaže dane nobene organske trdnosti.

Tre pa je hiteti, če naj se svet še izogne nemirom in komplikacijam. To mora četi britanski ministrski predsednik, ki se je podal iz Londona v Monakovo kot letiški glasnik miru. Sleherna zamuda bi dovela do usodnega trčenja. Kljub kampanji iz Moskve se ta rešitev že vrinja v srca evropskih narodov.

„Italija si je svoje mesto že izbrala“

Zelimo, da bi se v teh poslednjih urah našla miroljubna rešitev. Če bi to ne bilo mogoče, si želimo, da bi se morebitni spopad omejil. Če pa se tudi to ne bi zgodilo in bi se za ali proti Pragi razporedil ves svet, tedaj naj vsi vedo, da si je Italija svoje mesto že izbrala.«

Množica je sprejela te Mussolinijeve besede z viharim odobravanjem ter z velikimi ovacijami Nemčiji in hitlerjevski delegaciji, ki je prispela v Trst in tudi prisostvovala zborovanju.

O židovskem vprašanju

Potem je Mussolini govoril o židovskem problemu. Najprej je ostro zavrnil one, ki vidijo v rasni politiki Italije posledico vplivov od zunaj, nato pa je nadaljeval: »Plemenski problem se ni pojavil nenadno kakor to mislijo oni, ki so navajajo dolgo spati. Problem je v zvezi s postankom imperija. Zgodovina nas uči, da se imperiji pridobivajo z orožjem, a obdrže s prestižem. Za prestiž pa je potrebna jasna in

stroga plemenska zavest, ki ne kaže le na difference, nego tudi na jasno premoč.

Svetovno židovstvo je že 16 let kljub naši politiki nespravljiv sovražnik fašizma. V Italiji je bila naša politika do semitskih elementov taka, da smo dopuščali pravcato ropanje z njihove strani. Kljub temu bodo židje, ki so italijanski državljani in ki imajo neoporečne vojaške in civilne zasluge za Italijo ali za režim našli pri nas razumevanje in pravičnost. Kar se tiče ostalih, se bodo palogoma separirali. Nazadnje bo svet presenečen bolj nad našo velikodušnostjo kakor nad našo strogostjo. Razen, če nas semiti z onih strani meja ne prisilijo, da radikalno ubremo drugo pot.

»Kar vas, Tržačani, posebej zanima, bo vse storjeno, posebno pa za razvoj in napredek vaše luke, ki je druga v Italiji. Vašim tovarnam in ladjedelnicam, ki imajo upravičeno svetovni sloves, bo delo zagotovljeno. Toda za nas fašiste je vir vseh stvari večna moč duha in zato dajem prednost uresničenju misli, ki je bila 200 let ideal vašega mesta: popolno univerzo, ki se bo formirala v bližnjih letih.

Tržačani in Tržačanke, po vsem, kar sem vam povedal, vas vprašam: Ali je kdo tu med vami, ki je italijanske krvi in duha, a ki bi mogel za en sam trenutek, pravim za en sam bežen trenutek dvomiti o bodočnosti vašega mesta, združbenca z Italijo pod liktorskimi znamenji, ki pomenijo pogum, vztrajnost, ekspanzijo in moč? Morda imate večnih vtis, da je Rim daleč.

Toda Rim je tu, tu na vaših gričih in na vašem morju, je tu že davna stoletja in bo tu še dolgo stoletja — s svojimi zakoni, s svojim orožjem in s svojim kraljem.

Svečanosti v Trstu

Govor je trajal pol ure. Med ponovnimi ovacijami se je Mussolini z magistrata napotil v bližnjo prefekturo. Popoldne si je ogledal najprej tovarno ladijskih strojev, nato pa ladjedelnice, kjer je vpršil 15.000 delavcev otvoril gradnjo nove 35 tisoč-tonske vojne ladje »Roma« in treh 8.000 tonskih motornih ladij, ter spustil v morje dve 15.000-tonski cisternski ladij.

Z motornim čolnom se je nato odpeljal okrog škedenjskega rta. Ogledal si je rafineriji olj »Gaslin« in »Aquila«. Tudi tam ga je sprejelo okrog 15.000 delavcev. Nato je v toplicah železne rude otvoril nekaj novih peči. Z motornim čolnom se je potem odpeljal spet nazaj po tržaškem zalivu do luke in si tam ogledal njene naprave in javna skladišča.

V večernih urah je Mussolini otvoril novi mestni okraj Littorio za Corsom. Položil je temeljni kamen za novi fašistični dom, ogledal si je izkopane nekdanjega rimskega gledališča in otvoril novo palačo zavoda »Banco di Napoli«. Na pomolu pred Lloydovo palačo je v poslopju pomorske postaje zvečer otvoril veliko razstavo javnih del v Julijski Krajini.

Prenečil bo Mussolini na prefekturi. Jutri zjutraj se bo odpeljal preko Občin in Sežane v Postojno.

„ČSR hoče mir in svobodo!“

Apel čsl. ministrskega predsednika na vse prebivalstvo republike — Stališče čsl. vlade

Praga, 18. sept. AA. Ministrski predsednik dr. Hodža je naslovil danes po radiu apel na češkoslovaško javnost. Prebivalstvo je pozval, naj se zadrži mirno in naj spoštuje red. Med drugim je dejal:

Vedite vsi, da preživljamo najdramatičnejše trenutke v naši zgodovini. Naši državni ponovno preti največja nevarnost. Storimo vse, da rešimo mir. Nikdar nam nista bila bolj potrebna pogum in duhovna moč, kakor zdaj. Beseda o ohranitvi miru velja za druge države. Za našo državo pomeni to vprašanje zagotovitve dostojne bodočnosti naše domovine. Naša zgodovina predstavlja celo vrsto naporov za dosega sporazuma med Čehi in Nemci. Naša naloga je, da storimo vse, kar je mogoče, da se ta sporazum uresniči.

Storili smo svojo dolžnost

Vsej Evropi je znan potek naših razgovorov z Nemci. Ves svet ve, da smo po zelo težkih pogajanjih našli podlago, sprejemljivo za obe strani. Vlado so obtoževali, da je postopala preveč energično. Zavržemo te obtožbe. Storili smo samo svojo dolžnost. Dali smo dokaza o svoji dobri volji, ki gre skoro do tega, da se odrečemo samim sebi. Zadržali smo vstajo in to brez preganjanja. S pomočjo posebnega obsednega stanja smo odstranili najhujše. Izjemni ukrepi, ki jih je vlada podvela, bodo ostali v veljavi vse dotlej, dokler bo to potrebno.

Vlada se zaveda dvojne odgovornosti, namreč, da je treba na eni strani ohraniti avtoriteto države, na drugi strani pa se zavedati vseh posledic, ki bi mogle izhajati iz dejstva, da je sudetsko-nemško vprašanje še vedno nerešeno. Zaradi tega se hočemo pogajati. Dejstvo, da svet cení našo pomirljivost in v gotovih stvareh tudi našo energijo, omogoča čvrsto podlago v notranji in zunanji politiki. Češkoslovaška je izpolnila svojo nalogo.

Plebiscit ne bi prinesel nobene rešitve

Tudi ostale države morajo to uvideti. Odnosaji med Čehoslovaki in Nemci ni treba, da izovejo nove nemire. Plebiscit bi ne prinesel nikake rešitve. Mi vsi smo o tem prepričani. Tam, kjer je plebiscit mogoč prinese kaj dobrega, je bil že izveden. Če bi bil na Češkoslovaškem plebiscit potreben, bi se bila mirovna konferenca zanj odločila. Toda plebiscit na Češkoslovaškem je nesprejemljiv, ker bi povzročil nove probleme, čisto analogne

onim, ki jih imamo sedaj. Češkoslovaška v sedanji napetosti želi delati za mir.

Sporazumeli se bomo tudi brez Henleina!

Kljub temu, da je Henlein odklonil pogajanja za sporazum z češkoslovaško vlado glede vprašanja manjšin in kljub poskusu vstaje stoji češkoslovaška vlada odločno na braniku polne nedotakljivosti države, in ne odstopa od politike, katero je vodila tudi do pogajanj z zastopniki manjšin, posebno s predstavniki sudetskimi Nemcem, od politike, ki je zasnovana na zadnjih vladnih načrtih. Za dosega tega sporazuma vladi zdaj niso potrebni niti Henlein niti ostali sudetsko-nemški veljaki, ki so na begu, kajti dogodki, ki so se dogajali pri nas, in posebno še neuspeli poskus vstaje, predstavljajo najboljši dokaz, da ima vlada tesne zveze z sudetsko-nemskim ljudstvom, katerega večina želi sporazum in pomirjenje med narodnostmi. Vlada ne bo vodila nikake politike maščevanja in preganjanja.

Samo v miru in redu je možen sporazum

Toda pri vsem tem se mora baviti z vprašanjem spoštovanja zakonov, reda in miru. Glede ohranitve miru in javnega reda ne more nihčeesar popuščati, ker je le z mirom in redom možno doseči in jamčiti sporazum.

Če bi se sporazumeli z Nemci in bi pri tem izgubili iz vida vprašanje notranje politike, ki je na dnevnem redu, bi storili napako. Našo državo hočejo porušiti. Žele v njej sejati paniko med narodnostnimi elementi. Zato se je začela vlada posvetovati s predsednikom republike, ki zahteva učinkovito rešitev. Vlada je želela miru, drugi pa so želeli nemir. Slovaška stranka se je oddaljila ter zahtevala od parlamenta isto, kakor druge narodnosti. Toda more se reči, da je uresničenje avtonomije na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji na dobri poti in da je treba storiti samo še en korak, da bo z jamčena zvestoba teh dveh narodnosti češkoslovaški republiki. To bo zelo pomemben rezultat sedanje krize.

Predsednik vlade dr. Hodža je nato apeliral na vse državljane, da ohranijo mir in red, ter voljo, da branijo sebe in državo. »Tisti, ki je kriv, da se je zdaj treba toliko boriti — je končal dr. Hodža — mora računati tudi na mir. Mi hočemo mir in svobodo! Zdaj je treba močnega duha in srca. To pa mi imamo!

Plebiscit odklanja

Če bo treba, bo ČSR tudi sama brez tuje pomoči branila svoje meje

London, 18. septembra. h. Zelo dobro informirani diplomatski dopisnik »Sunday Timesa« ugotavlja, da mora sedaj angleška vlada odločiti predvsem o vprašanju, ali je Hitlerjev načrt glede plebiscita v sudetskoniemskih pokrajinah pod mednarodno kontrolo za Anglijo sploh sprejemljiv. Razgovor med Chamberlainom in Hitlerjem se čuva kot največja tajnost in niti francoski državniki niso bili točno poučeni o njegovi vsebini. Resnost položaja je angleški vladi zlasti nujno prikazal lord Runciman. Orisal je neomajno stališče Češkoslovaške, ki kategorično odločno odklanja vsak plebiscit in vsako odcepitv v sudetskimi pokrajin od republi-

ke. Na vsako invazijo Nemčije bo odgovorila z orožjem ne glede na to, ali ji prideta Francija in Rusija na pomoč. Češkoslovaška se bo tudi sama branila.

Članek se bavi nato z vprašanjem, ali večina sudetsko-nemškega prebivalstva sploh želi plebiscit in priključitev k Nemčiji. Pisec zelo dvomi o tem.

Skupen proglas nemških strank v ČSR

Praga, 18. sept. h. Nemška nacionalno-demokratska, nemška demokratska in nemška katoliška stranka so izdale danes na nemško prebivalstvo v republiki skupen

proglas, v katerem pozivajo prebivalstvo k miru in poudarjajo, da je domovina sudetskih Nemcev v češkoslovaški republiki, ki jim nudi vsa jamstva za mirno življenje. Proglas pravi, da ne gre samo za sudetske Nemce, marveč za usodo vsega nemškega naroda in za bodočnost Evrope. Sudetski Nemci so poklicani, da bodo pionirji sporazuma.

One nemške stranke, ki so se svoječasnno priključile Henleinovemu pokretu, so se zopet osamosvojile in so za prihodnje dni že sklicale konference svojih zaupnikov, da v celoti obnovijo svoje organizacije.

Apel čsl. legionarjev

Praga, 18. sept. AA. (ČTK) Združenje češkoslovaških legionarjev je objavilo poziv, naslovljen na Nemce v Češkoslovaški, v katerem med drugim naglašajo, da so se češki legionarji v svetovni vojni borili za svobodo in da so iz tega boja izšli kot zmagovalci. Tudi sedaj se bodo češki legionarji borili proti vsakemu pritisku Akcija, katero je začel Henlein, je že vnaprej obojena na neuspeh. Obračajo se na Nemce na Češkoslovaškem, naj skupno s Čehoslovaki nastopijo za ohranitev miru ne samo na Češkoslovaškem, nego v vsej Evropi.

Praga zbrala v treh dneh 6 milijonov za narodno obrambo

Praga, 18. sept. AA. (ČTK) Snoči je govoril po radiu praški župan Peter Zenkl. Med drugim je povedal, da je bilo na pobudo praške občine v treh dneh v Pragi zbranih za narodno obrambo 6 milijonov kron, ki jih je vplačalo 50.000 ljudi.

Izjemno stanje za vso ČSR

Praga, 18. sept. h. Na osnovi zakona iz leta 1920, je vlada po sinočnji pozno v noč trajajoči seji proglasila z današnjim dnem za vso republiko izredno stanje za dobo treh mesecev. Ta odlok predvideva: 1. ukinitve pisemske tajnosti, 2. nadzorstvo nad političnimi strankami in društvi, 3. splošno prepoved zborovanj, 4. uvedbo cenzure za liste. Za to omejitev državljskih svoboščin se je vlada odločila zato, da bi lažje vzdrževala javni red, mir in varnost v državi.

Tihotapstvo orožja

Praga, 18. sept. h. Tudi danes je vladal v vsej republiki popoln red in mir. Do incidenta je prišlo ponoči samo v bližini Aša, kjer je skupina oboroženih ljudi napadla češkoslovaško obmejno carinarno. Napadalcu so vrgli na carinarnico dve ročni granati in streljali s pištolami. Ko je prišlo orožništvo, so se umaknili preko meje.

Na več krajih so oblasti na meji prijele tihotapce, ki so skušali spraviti na Češkoslovaško orožje in municijo. Med drugimi so prijeli nekoga Pavla Palana, Nemca iz južne Moravske. V njegovem stanovanju so našli celo zalogo orožja in municije. Na pokopališču v nekem obmejnem kraju so našli skrite štiri strojnice, veliko množino municije, 60 ročnih

Francozi v Londonu

Ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta se včeraj ves dan v Londonu posvetovala z vodilnimi angleškimi državniki

London, 18. sept. h. Na povabilo angleške vlade sta francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet davi ob 8.45. z letalom prispela v London. Na croydonskem letališču sta francoska državnik pozdravila ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister lord Halifax. Daladier in Bonnet sta se najprvo odpeljala na francosko poslanstvo, odkoder sta ob 10. prišla na Downing Street, kjer so se takoj nato pričela posvetovanja. Pred tem je ministrski predsednik Chamberlain sprejel avstralskega visokega komisarja, ki mu je sporočil zagotovilo Avstralije, da bo v vsakem primeru podpirala Anglijo v obrambi miru in demokracije.

Posvetovanju, ki je trajalo ves dopoldne in se je popoldne nadaljevalo, so prisostvovali poleg francoskega in angleškega ministrskega predsednika ter obeh zunanjih ministrov še finančni minister Simon, notranji minister Hoare, diplomatski svetovalec angleške vlade Vansittart in stalni državni podtajnik zunanjega ministrstva Cadogan.

Po informacijah v poučenih krogih za današnji posvet francoskih in angleških državnikov ni bil določen nikak konkreten program ali načrt. Bistvo in oblika rešitve češkoslovaške krize je še vedno odprto vprašanje. Angleška vlada na včerajšnjem celodnevem posvetu ni prišla do nikakega sklepa, niti do kakega načrta za nadaljnje pogajanje z Nemčijo, odnosno s Češkoslovaško, v upanju, da bo morda današnja izmenjava misli med francoskimi in angleški-

Kralj v Beogradu

Beograd, 18. sept. AA. Danes ob devetih dopoldne se je pripeljal v Beograd Nj. Vel. kralj Peter II. Na železniški postaji v Topčideru so kralja sprejeli in pozdravili maršal dvora Čolak-Antić, prvi adjutant Hristić, poveljnik mesta general Stanković ter člani civilne in vojaške hiše Nj. Vel. kralja.

Povratak bolgarskega kralja

Pariz, 18. septembra. AA. (Havas). Bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana sta odpotovala danes zjutraj ob devetih z oqientnim ekspresom v Sofijo.

Begunci se vračajo razočarani na Češkoslovaško

Praga, 18. sept. AA. Kakor poročajo, se je zdaj vrnilo veliko beguncev sudetsko-nemške stranke, ki so pred nekaj dnevi pobegnili v Nemčijo. Javili so se oblastem ter tam med drugim izjavili, da so begunci v Nemčiji organizirani v skupine, ki morajo opravljati poljska dela ter graditi utrdbe; delajo pa samo za hrano. Begunce iz Češkoslovaške, ki niso hoteli delati pod temi pogoji, so takoj poslali v koncentracijska taborišča.

Ameriški Čehoslovaki

za svojo domovino

New York, 18. sept. Med Čehoslovaki, ki žive v Ameriki se je začelo nabiranje prostovoljnih prispevkov za češkoslovaško državno obrambo. Pri čsl. konzulatu so se prijavi že številni prostovoljci.

Tudi gospa Runcimanova je odpotovala v London

Praga, 18. sept. h. Lady Runciman je danes s svojo družabnico odpotovala v London. Na kolodvoru so se poslovili od nje člani Runcimanove misije, ki so ostali v Pragi.

Madžarska intervencija v Pragi

Praga, 18. sept. Uradno poročajo: Madžarski poslanik v Pragi je včeraj po nalogu svoje vlade protestiral pri zunanjem ministru dr. Krofti proti češkoslovaškim vojaškim ukrepom na madžarski meji. Zunanji minister dr. Krofta je poslaniku izjavil, da so vsi ukrepi, ki so bili izvršeni ob madžarski meji, docela normalnega značaja in niso izraz kakega neprijateljskega razpoloženja do Madžarske.

Razpust karpatsko-nemške stranke

Praga, 18. sept. AA. Včeraj je bila razpuščena karpatsko-nemška stranka, ki je bila nekaj del sudetske stranke. V njej je bilo le omejeno število članov. V tajništvu uredništva sudetsko-nemškega lista »Zeit« je bila izvršena preiskava.

mi državniki dala kako pobudo. Osnovo današnjih posvetovanj tvori Chamberlainovo poročilo o berchtesgaden-skem sestanku in poročilo lorda Runcimana o položaju na Češkoslovaškem. Francoska in angleška vlada sta podrobno poučeni o dejanskem položaju na Češkoslovaškem in upoštevata tudi dejstvo, da je češkoslovaška vlada z uspehom zadušila organizirani upor ter da je popolnoma gospodar položaja.

Manifestacije za ČSR

London, 18. sept. h. Danes so bila na Trafalgaru, v Hyde-parku in na drugih javnih trgih prirejana velika zborovanja, na katerih so govorili ugledni angleški politiki. Bavili so se z mednarodnim položajem in politiko angleške vlade ter zahtevali, da Anglija brezpogojno zaščiti Češkoslovaško pred napadom. Govorniki so odklanjali politiko plebiscita, češ da bi izzvala po svetu še večjo zmedo. Množice so prirejele velike manifestacije za Češkoslovaško.

Sestanek v Godesbergu

Pariz, 18. septembra h. V tukajšnjih krogih računajo, da bo Chamberlain v torek odpotoval v Godesberg na drugi sestanek s Hitlerjem. Vrnil se bo verjetno šele v sredo zvečer. V četrtek bodo ponovna posvetovanja v Parizu in Londonu, nakar bosta Anglija in Francija bodisi po diplomatski poti, bodisi po ponovnem osebnem stiku odgovornih državnikov, zavzeli skupno stališče. Razume se samo po sebi, da bodo o teh razgovorih obvestili tudi Prago.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 18. septembra.

Po dolgih dnevih neprestane dežja, ki je grozilo, da se bo poletje preko mlak kar prelilo v brozgo in sneg, se je nebo začelo zadnji čas spet malo prijazneje odpirati in kljub slani, ki nas je včeraj že malo zgodaj obiskala, in mrazu, ki je pritisnil preko noči, smo danes doživeli izredno lepo, sončno nedeljo, kakršnih bi si želeli še mnogo to jesen. Izletniki manjšega in turisti večjega stila so v obliži meri izkoristili vreme, da popravijo, kar so zamudili v neskončni vrsti deževnih nedelj. Izletne točke v obliži Ljubljane so bile vse dan polne hvaležnih romarjev, vlaki pa so prav tako razpeljali nekaj tisoč popotnikov na vse strani.

Za Rdeči križ!

V mestu samem smo dan preželi v znamenju Rdečega križa, ki je pridel svoj propagandni teden z zbirko prostovoljnih

prispevkov po ulicah in trgih. Na vsakem prometnejšem križišču so dame postavile svoje mizice in v plemeniti vni misli izpostavile nikogar, ki je prišel mimo, ne da bi odinil skromnega obola. Vizija svetovnega požara, ki grozotno rase na mejah tretjega carstva, je dala tudi tej zbirki svoj značaj. Naš Rdeči križ je propagandni teden se uvelod pod geslom zimske pomoči stradalajočim družinam brezposelnih očetov, a njegovi znaki na ulicah nas te dni obenem tako sugestivno spominjajo časov svetovne vojne, v kateri smo tako živo spoznali njegovo poslanstvo. A naš človek je zakrknjen v svojem srcu, tudi strah pred poslednjimi grozotami mu ne omaje ravnovesja in značaja. Mnogo podjetnosti in prizadevanja je treba, da izmamimo od človeka dinar za plemenit namen. In kakor je že od nekdaj navada v takšnih primerih, — največ se na koncu nabere od tistih, ki imajo najmanj.

bor, podružnici Slovenska Bistrica in Sv. Trojica v Sl. g., Ivan Potrč iz Kamnice, Fran Lampret iz Rogatca, Rudolf Repnik iz Radvanja, Matevž Rudolf iz Rakeka in Slavko Ončič iz Studencev. Odlikovanci so prejeli tudi lične diplome Maribor. tedna.

Pri Gambirju so se zbrali mariborski peki in proslavljali 30letnico svojega stanovskega združenja, ki je želo v toku svojega obstoja mnogo lepih uspehov. Jubilejnu zboru so prisostvovali tudi predstavniki oblasti in sorodnih organizacij. Slavnostni govor, v katerem je bila podrobno opisana zgodovina Združenja pekarskih mojstrov, je imel zaslužni predsednik g. Jakob Koren.

V Kazini so priredili sinoči carinski uradniki in carinski posredniki odhajajočemu šefu glavne carinarnice g. Živku M. Hajloviču prisrčen poslovilni večer, na katerem so sprgovorili tople poslovilne besede gg. Manojlovič in Medanič v imenu carinskih uradnikov, ki sta obšla vrline in odklepe prijubljenega šefa, g. Samec pa v imenu carinskih posrednikov, ki so imeli v Mihaljoviču odličnega podpornika. Iskreno se je zahvalil za poslovilne govore g. Mihaljovič, ki je ob svojem odhodu na novo službeno mesto v finančno ministristvo zagotavljal, da ne bo nikdar pozabil Maribora, iz katerega odhaja z najljubšimi spomini.

Pri Novem svetu so se sinoči sestali mariborski bivši mornarji, preizkušeni pomorščaki, ki so nedavno ustanovili svojo organizacijo. Sinočnji sestanek je otvoril in vodil društveni predsednik g. Povodnik, ki je tolmačil cilje organizacije bivših vojnih in trgovinskih mornarjev, ki hoče usmerjati člane k nacionalnim idealom, pa tudi socialno humanitarnim nalogam v

Sokolsko slavlje v obmejnem št. Ilju številna udeležba iz Maribora in okolice

Št. Ilj, 18. septembra

Danes je bilo ob naši meji veliko sokolsko slavlje v proslavo 20letnice Jugoslavije. Ze v dopoldanskih urah je oživilo sokolsko telovadišče ob vajah in skusnjah za popoldanski nastop.

Iz Maribora sta popoldne dva vlaka pripeljala polno gostov, ki so jim šentiljski Sokoli priredili prisrčen sprejem nakar se je izpred kolodvorov razvil veličasten sprevod z vojaško godbo, ki je krenila skozi Št. Ilj. Med gostim špalirjem prebivalstva, ki je na vsaj peti Sokole iskreno pozdravljalo, je sprevod zavil na letno telovadišče, kjer se je pričel telovadni spored.

Letno telovadišče, zgrajeno v obliki amfiteatra, je bilo vse okrašeno in zasedeno do kraja. Nastopili so vsi oddelki. Najprej je bil običajni pozdrav državni zastavi, ob sviranju vseslovanske himne so dvignili na jambor še zastave ostalih slovanskih naro-

domu podpiranja brezposelnih in pomoči potrebnih bivših mornarjev.

Istotam je bil danes dopoldne ustanovni občni zbor zadruge »Neodvisno gledališče«, ki ima namen pospeševati napredek slovenskega avantgardnega gledališča, propagande gledališke umetnosti, ustanavljanja gledaliških šol, organiziranja tečajev itd. Po pozdravnem nagovoru g. Frana Žižka v imenu pripravljalega odbora je bil izvoljen za predsednika občnega zbora g. dr. J. Gabrovšek, Zapisnikar g. Dušan Spindler je navzočim prečital zadružna pravila, ki jih je občni zbor odobril. Po izvolitvi zadružnega odbora je g. dr. Gabrovšek zaključil ustanovni občni zbor.

V Unioni je bila danes dopoldne ob 10. akademija sreskega odbora RK s sodelovanjem podmladkov mariborskih srednjih šol. Sodelovali so skoro vse šole s pevskimi, godbenimi in rajalnimi točkami. Akademija je bila otvorena z državno himno, zaključena pa s Foersterjevim vencem pesmi iz opere »Gorenjski slavček«. Naša srednješolska mladina je tudi z današnjo lepo uspešno akademijo izpričala svojo glasbeno kulturo, ki ima v vnetosti vrljih vzgojiteljev odlično poudarjeno. Občinstvo je dalo mladini toplo zaslužno priznanje.

Smrtina nesreča. Hlapec Jožef Hraščnik, ki je bil zaposlen na banovinskem posestvu v Svečini, je treščil z voza. Pri padcu si je nesrečno prebil lobanjo. Mariborski reševalci so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa je navzile skrbni zdravniški negi in takojšnji pomoči v noči na nedeljo podlegel smrtnim poškodbam. Bil je marljiv delavec. Njegova usoda je zbudila toliko sočutje pri vseh, ki so ga poznali.

Pri Mariji Snežni je padel z voza po nesrečnem naključju 36letni Josip Koder. Kolesje mu je šlo preko trupla. Nezvestnega in z zelo nevarnimi poškodbami so ga odpremili v mariborsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Ono, kar vzbuja pozornost moških,

je očarljiva barva obraza, ki kaže zdravje in mladostno svežost. Zato si izberejo pametne žene v pomoč Khasana rdečilo za usta in za obraz. Khasana rdečilo za usta in za obraz polepša in pomladi vaš obraz v par sekundah. Oboje je odporno zoper vreme, vodo in poljube. Za diskretno barvanje: Superb; za nekoliko živahnijejši učinek: Corail ali Carmin, za od sonca zagorelo lice: Khasana Soleil.

KHASANA

Veliko zborovanje JNS v Kragujevcu

Kragujevac, 18. sept. p. V Kragujevcu je bilo danes veliko zborovanje pristašev JNS iz Sumadije. Na zborovanju se je zbrala ogromna množica ljudstva iz mesta in vse okolice. Priredila je voditelj JNS viharne ovacije. Na zborovanju so govorili predsednik Peter Živković, podpredsednik Jovan Banjanin, senator dr. Andjelinovič, narodna poslanca Bogoljub Jevtić in Mustafa Mulalić, bivši narodni poslanec Vasilije Trbić in še nekateri drugi. Zborovanje je poteklo mirno in v najlepšem redu.

Jugoslovnsko odlikovanje holandske kraljice

London, 18. sept. AA. Včeraj popoldne je bil sprejet v svečano avdijenco v Hagu pri holandski kraljici Vilhelmini opolnomočeni poslanik Jugoslavije v Veliki Britaniji in Holandiji Dragomir Kasidolac. Ob tej priliki je Kasidolac izročil holandski kraljici Vilhelmini lento Karagorgjevo zvezde, s katero je kraljico odlikoval jugoslovnski knez namestnik Pavle ob 40letnici njenega vladanja. Kraljica Vilhelmina je bila zelo ganjena nad to visoko pozornostjo ter se je za visoko odlikovanje najtopleje zahvalila. Po nalogu kraljice Vilhelmine je maršal dvora priredil kosilo na čast poslaniku Kasidolcu.

Potres v Grčiji

Beograd, 18. septembra. AA. Poročilo seizmološkega zavoda na Tasmajdanu. Danes jutraj ob 4.52 in 13 sekund se zabeležili aparati seizmološkega zavoda na Tasmajdanu začetek večjega potresa v dolžnosti 650 km jugovzhodno od Beograda. Največji odklon je bil zabeležen ob 4.45.51 in je znašal 192 mikronov s periodo 7 sekund. Začetek tega potresa so aparati zabeležili ob 5.28. Po velikem katastrofalnem potresu 20. julija letos so se na vzhodni obali Grčije med Ervejo in Atiko zadnje čase pojavljali številni potresi, ki so naredili od časa do časa precej škoda. Vsi ti potresi nastajajo ob tektonskih črtah prelomnicah, predvsem na Atiki.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

In prav moja Lucienne Vam je imela toliko teh intimnosti izpovedati!

Torej, dragi oče, čeprav ste Vi svetnik, jaz pa grešnica, izjavljam, da se je v pogledu morale in narave grdo varate! In govora sem da imam prav. Kadar se dva zakonca tako obožavata kakor Luc in Lucienne, je to prav kakor hostija ali posvečen kruh in Vi bi se morali tega veseliti, ker je tak primer boljša propaganda proti zakonolomu kakor najzgovornejša Vaša pridiga. Oblika in način te ljubezni, mislim, nista važni. Odkar obstoje svet, pozna ljubezen. Roke same iščejo objem, ustne poljub tako sproščeno, neprisiljeno, da je to le pogreška stvarstva, zaradi česar se Bog gotovo ne jezi.

To sem povedala tudi svoji vnučinki, dragi oče Telesfor. In ker zaupa svoji babici, se mi je posrečilo, da se je isti večer, vesela in pomirjena vrnila k možu, ki je bil že vzemirjen. Ne čudite se, če se ona pri Vas ne bo več izpovedala. Priporočila sem ji svojega prijatelja, nekakega jezuitskega patrona, ki so mu mlade ženske specialiteta in o katerem pravijo, da je srčno dober. Jaz Vam pa ostanem vseeno verna in ko se vrnem v Pariz, se lahko jezite na mene in me prekolnete, kolikor hočete.

Do takrat pa premišljajte o nasvetih, ki jih Vam pošilja Vaša stara upornica. Prepričan sem, da Vam je kot spovedniku mnogo v škodo to, da ste bili misionar, še zmerom mislite, da imate posla z afriškimi črnici. Takšne opise so morebiti v trenutku strasti strahovito odurne in priznavam, na Vašem mestu bi jim sploh prepovedala močitev...

Ali Luc in Lucienne, dragi oče! Dvoje tako mladih ljudi! Saj morata biti v trenutku, ko se ljubita, zlata...

Maribor preko nedelje

Maribor, 18. septembra

Idealno sončna, prijetna septembarska nedelja je izvalila Mariborčan v prelepo prirodo. Naše okoliške postojanke so znova oživele, po vinogradih je bilo na tisoče vnetih pričakovalcev letošnje trgatve. Množica Mariborčanov pa je šla v Št. Ilj, kjer je bil danes velik sokolski nastop, združen s proslavo 20letnice Jugoslavije.

V Narodnem domu je bilo dan s dopoldne lepo obiskano predavanje v okviru Društva jugoslov. akademikov. Predaval je odvečni dr. S. Pretnar o narodnostnih in socialnih prilikah ob naši meji. S statističnim gradivom podprta izvajanja je zaključil z mislijo, da ni mogoče uspešna narodnostna vzgoja ob naši meji, kjer je 20% viničarjev in očetov in kjer ima komaj 50% kmetovalcev do pet oravov zemlje, brez spordnega reševanja gospodarsko socialnih nalog, ki naj v našem ob-

mejnem človeku utrdi zavest, da je tudi zanj v državi dovolj kruha. Predavanju je sledila izbrana debata, ki jo se je med drugim deležili dr. Rapotec, Janko Arnuš in Jaroslav Dolac.

V Mariborskem dvoru je bila sinoči slovesna izročitev odlikovanja obmejnemu čebelarju v zvezi z razstavo čebel na Popbrežju in edinstveno krasno razstavo obmejnega čebelarstva ob priliki Mariborskega tedna. Sestanek je otvoril predsednik mariborske in okoliške podružnice Čebelarstva društva g. Oto Črepinko, ki je pozdravil navzoče predstavnike, med drugim zastopnika ljubljanskega Čebelarstva društva šolskega nadzornika Močnika. Zlato kolajno so dobili sledeči razstavljalci: Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, Anton Živko, velečebelar s Popbrežja, Franc Klirar, velečebelar od Sv. Petra, tvrdica »Union« Zagreb, Oto Črepinko in Fran Milinarič, vrtnar v mariborski splošni bolnišnici. Veliko srebrno kolajno so dobili: Ivan Ačko, Ptuj, dr. Vik. Marin, železničarska čebelarstva zadruga Zagreb, Martin in Franc Šumenjak iz Jarne, Franc Komel iz Ptuja in Čebelarstva podružnica iz Selnice ob Dravi. Male srebrne kolajne: Ludevik Raizner, Maribor.

Oče Telesfor

Končno se je stara gospa de Meurgey le odločila, da pošlje očetu Telesforu, afriškemu misionarju, naslednje pismo:

Dragi oče Telesfor!

Vi ste brez dvoma svetnik in vas zelo spoštujem, čeprav ste še mladenič, jaz pa stara žena, mati in babica. Nič ne pozna Vaših vrlin in zaslug bolj ko jaz. Saj sem Vam pred desetimi leti pomagala, da ste vstopili v semenišče, in priporočila Vas afriškemu misionarju, ko ste se trdno odločili, da se čim prej žrtvujete.

Pazljivo sem spremljala, zahvaljujoč Vašim »Lettopisom za širjenje vere«, Vašo pot na Madagaskar in Dahomey. Prav res, človek se Vam mora čuditi. Skoraj bi Vas bil skapirail, razsekali na kose ali sežgali in vendar ste se le na poziv predstojnikov vrnili v Pariz, kjer nameravate ostati le toliko časa, da si opomorate.

Vse to mi je znano in spoštujem Vas kot misionarja. Na svoje veliko iznenadenje pa sem zvedela, da ste kot izpovednik navdise nespretni.

Predvsem kot izpovednik mladih žensk. Tudi mene ste dvakrat ali trikrat spovedali in vse je bilo dobro. Toda kaj pa prav za prav pomeni spoved starke? »Bila sem raztresena med mašo, govorila o neki svoji dobri prijateljici, ujezila sem svojega zeta Laroche-Desnoyera itd. Nikoli Vam nimam drugega povedati. Pa to ni moja zasluga. Čas je minul (skoraj bi rekla žalobno, pozabivši, da pišem posvečeni osebi), za pravi, veliki ženski greh sem že prestara.

Mogoče ste pričakovali, da boste čuli enaka neznatna priznanja, ko sem Vam poslala svojo vnučinko Lucienne, ki se je nedavno poročila z vicomtom Lucom de Lafailleom? Ali ste se nadejali, da boste moje nedolžno brbljanje čuli tudi iz de-

vetnajstletnih ust? Da boste v mladem burnem srcu našli siromašne vrline, ki jih izpove šestdesetletna starka? Prav tako se zdi, ker ste tako okrutno počutili to drago dete, da se potem, ko je zapustila Vašo spovednico, ni upala več izpostaviti intimnosti zakona, ki ste jih ji prikazali tako strašno opasne. Vedela se je v prvi vlak za Nio in se vsa vznemirjena, jokajoča vrgla v naročje svoji babici. Ljubkovača sem jo in mirila, kolikor sem mogla misleč sprva, da gre za važen dogodek, da je morda Lucienne ničrednega Lafaillea iznenadila v prenapljenem podvigu.

Ko se je moja draga vnučinka malo pomirila, sem jo pričela prav nežno izpraševati: me starke znano z besedami prav tako kot s prsti otipavati rane, ne da bi kaj bolelo.

Prvotno sem čula le njeno tamenjavo: Ah, ljuba babica, kakšna nesreča! Nisem vedela, da je to greh! Rekli so mi, da se žena mora pokoriti svojemu možu! Bog, kako naj poslej živim z Lucom? »Polagoma sem le prodira v temo razburkanega srca. Prav dobro sem razumela Lucienne primer. A Vi, dragi moj oče Telesfor, obžalujem, da ga nikakor niste zapovedali. Dovolite tedaj, da Vam ga raztolmačim.

Lucienne se je bila poročila z devetnajstletim leti, potem ko se je dve leti pojavljala na plesih, pri tenisu in v kopalnicah, kar je sedaj, tako se zdi, za naša dekleta potrebna priprava za zakon. Vse to je pomešano z mnogimi komplimenti od strani lepih gospodov, z mnogo dvoilčnosti, kar se običajno sliši le na eno uho in se sigurno razume slabo, pa vendar ustvarja v duši stalni nemir — na kratko, najboljše način, da se zbudi dekliška radovednost.

Odkar je Luc de Lafaille zapustil konvikt »Bons Peres«, mu je v iskanju po-

Francoski bojovníki spet prisrčno sprejeti

Ljubljana, 18. sept.

Velika množica ljubljancev je nočjo manifestirala na kolodvoru. Ze pred 20. uro so se pred kolodvorom in na peronu zbirali ljubljanci, med njimi mnogo vojaških in civilnih odličnikov, da dostojno sprejmejo francoske solunske bojovníke, ki se vračajo s položajev na bivšem solunskem bojišču, kjer so odkrili spominsko ploščo našim in francoskim tovarišem, padlim na Dobrem polju.

Z majhno zamudo se je ob 21. uri pripeljal iz Beograda v Ljubljano blizu dvesto francoskih borcev, ki so jih dame takoj obsule s cvetjem in jim je množica burno vzklíkala. Francozi bodo nočjo ljubljanski gostje in bodo prenočevali v petih hotelih. Takoj so se razdelili v družine in se v avtomobilih odpeljali med živahnim vzklikanjem Jugoslavijs in Francij. Gostje se odpeljejo iz Ljubljane že v ponedeljek jutraj.

Zaključek beogradskega velesejma

Beograd, 18. sept. p. Jutri bo jesenski velesejm zaključen. Zanimanje zanj je bilo izredno veliko in je vprav danes doseglo vrhunec. Vel sejem si je danes ogledalo okrog 80.000 ljudi.

znanstva, ljubimkanju in mečevanju potekalo vse njegovo moško življenje. In prav to me je očaralo in pomirilo pri njem. Ne delajte takega obraza, oče! Takšen veseljak, ki zna biti zabaven in je povrhu še močan in zdrav, je najprimernejši, da v zakonu osreči mlado dekle. To je tudi dokazal, da simpatični poredek.

Luc mi je zelo ugajal in se (tako se nadejam) v moji družbi ni aramoval. Ze dolgo pred ženitvijo mi je razložil način življenja, ki ga hoče prevesti s svojo bodočo ženo. — Hočem, je dejal, — da bo moja žena zaljubljena vame mnogo bolj kakor katerikoli mojih prijateljic; in obratno: da me ona naveže nase in očara bolj ko vsaka druga ženska.

Smejala sem se in gledajoč izpod trepalnic tega močnega, krasnega in ljubeznivega dečka, sem si mislila: — Ta sredica se sigurno ne bo upirala! Ko sem opazila, da se on vrti okrog moje male Lucienne, kako ji je všeč njegovo dvorjenje, kako postaja zmerom bolj zamišljena, a kasneje zaljubljena, sem vrgla oba drug drugemu v objem, rekoč: Vzemita se, otroka in glejta, da dobimo čimprej male Lafaille. Zelo rada bi postala prababica!

Čim se je Luc de Lafaille oženil, je takoj izvedel in praktično svoje moške sklepe. Ah, ne, moja vnučinka ni imela časa, da se na ženitovanjskem potovanju pritožuje. Ali Vam je, oče, vse izpovedala? Dvomim. Mnogo težje je namreč kaj takega izpovedati mlademu misionarju, kakor ste vi, pa čeprav skozi leseno ograjo spovednice, nego stari babici, kakršna sem jaz. In jaz sem jo med izpovedjo še hrabrila, objemala in... tako je vse prišlo samo od sebe. Nasprotno ste Vi, dragi oče Telesfor, kakor se zdi, večkrat zagodrnjali, pretili s čepico v ograjo in tirjali pokore! Pa kaj je zagrešilo to drago dete? Dovolila je, da jo njen mož obožava,

a ona njega z vsem svojim srcem. Pripadala mu je z dušo in telesom, kakor ljubica. Vse kar je zahteval od nje, mi je dala in ni ji bilo neugodno, saj ji je Luc izredno ugajal. Ni imela slabih vestí, saj je bil njen mož in rečeno ji je bilo: — Pusti, da te vodi tvoj soprog! O vsem tem bi vam ne bila povedala niti besedice, da ji nisva Vaša čudna vprašanja pomalem izmamila tajno.

Lahko si predstavljate, dragi oče, kakšen učinek je napravilo Vaše apostolsko ogorčenje na iskreno, naivno dušo! Lucienne je prišla v Vašo spovednico mirne vesti, prepričana, da je vsekrog poštena ženska... Očila pa je vsa prestrašena, ne vedoč, kaj je v zakonu dovoljeno, kaj ne. Obožavajoč se zmerom svojega Luca, obenem pa v strahu pred njim, ni našla drugega zatočišča kakor pri meni. In če bi mene zado ne bilo tu?

Vaše teorije o zakonu, dragi oče Telesfor, mene ne bodo tako lahko prepričale kakor moji vnučinko: mnogo sem doživela in zelo sem trodjavala. Nikoli se Vam ne bo posrečilo dokazati mi, naj se dvoje mladih ljudi, kakršna sta Luc in Lucienne, ljubi s tolikšno obzirnostjo, kakor da še zmerom lebdita nad njima gospod nadčelnik, ovit v svojo esarpo.

Nasmešmiti se moram, če se zamislim v položaj, kakršnega si Vi predstavljate med dvema zakoncem.

— Madame, če ste spoznavni, podarimo življenje malemu kristjancu ali se hočemo vsaj potruditi za to.

— Gospod, pokorna vaša služabnica sem... Kadarkoli želite.

Takšen naj bi bil, kaj ne, moj dragi misionar, idealni pogovor zakoncev! Glede nežnih intimnosti, vsega, kar ljubezen je polnša in jo krasí, Vas že misel nanje razjeda kakor Mojzeva pred zlatim teletem.

Naši železniški uradniki v Italiji

V Firenci in Rimu pristrčno sprejeti — Nadaljujejo pot čez Neapelj v Libijo

Rim, 17. septembra. Iz Ljubljane je nedavno odpotovalo 130 železniških uradnikov s svojimi družinskimi člani na 16dnevno poučno potovanje po Italiji in Libiji, da spoznajo preteklost in sedanost toliko opevane dežele. Štirje udobni pulmani so sprejeli pisano družbo pod svoj krov in jim morajo nuditi svojo gostoljubnost do povratka. Slovo od domačih in prijateljev je bilo pristrčno. Tudi nekaj radovednežev je kuhalo zavist pri odhodu.

Kolikor je bilo mogoče, si je vsak pripravil dodeljen kotic v vagonu, da bi čim udobneje potoval. Že med potjo do Rakeka so začeli obiski. Čez mejo smo šli gladko. Predvsem so se bali kadilci, »oboroženi« s domačimi cigaretami. V Postojni so nam dodelili Italijani še en voz, kar nas je ugodno presenetilo. Zaradi dokaj širne zamude nismo mogli obiskati Trsta, ki se je ponašal v tisočih lučkah in se kopal v raznih barvah reklamne razsvetljave. Tudi iz Trsta smo se odpeljali zamujeni. Tovariši-borci, ki so krvaveli v svetovni vojni, so nas opozarjali na posamezne točke bojnih polj, na strašne jarke in kaverne, ki so zijale v luninam svitu še strašnejše kakor podnevi. Oj Dobrodošli...

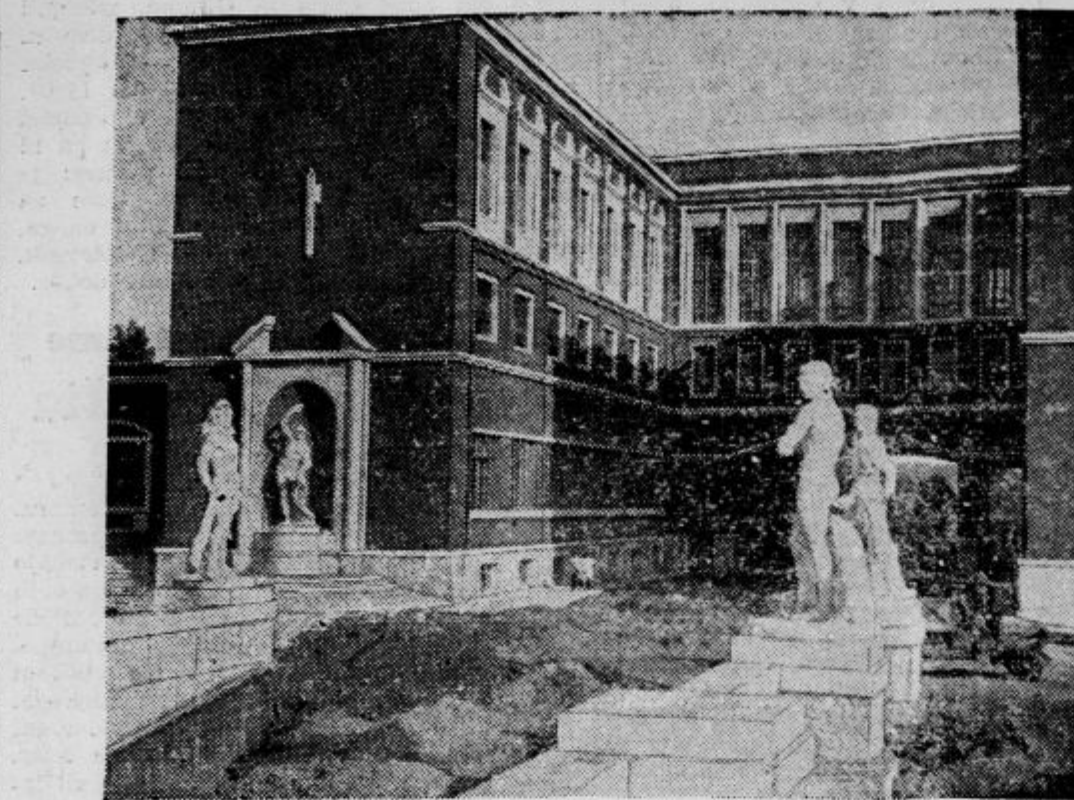
Čprav se že bliža ura strahov, vendar nikogar še ni premagal spanec. Počakati moramo do Benetk, ki sanjajo med vodnimi cestami. Spati se ne da ter imaš dovolj časa, da se zamisliš v predvideno dolgo vožnjo ter se pri pogledu skozi okno pomenjuješ z naravo. Vlak hiti preko polja, mimo hiš in vrtov. Po njih letajo tu in tam širokimi kutami pokriti meništrahovi. Ko pa gineva noč in se pripelje Avorra, nas pozdravljajo košate oljke, po katerih se vije rodna vinska trta. Zdrknili smo preko Soče. V duši se poraja čustvo, ki ga ne morem izraziti. Prespali smo nekaj večjih mest. Opazili pa smo, da smo se vozili od Bolonje do Firence s posebnim vlakom.

Razgledi po Firenci in okolici

Firenca! Krasne kolodvorske naprave ugodno vplivajo na železničarjevo oko. Zunanost številnih zgradb se ponaša s širokimi okni ter ne napravi vtisa kolodvora, kakor smo ga navajeni mi. V družbi ljuboznih italijanskih tovarišev hitimo v njihove organizacijske prostore, da se okrepčamo po 14urni vožnji. Treba je hiteti, da si ogledamo mesto in številne umetnine, ki so shranjene vsepovsod. Lahko smo zavistni našim sosedom za vse krasote, ki so razstavljene in dostopne tujcem in domačinom. Ali naj opisujem vrednost spomenikov, cerkva? Ali naj spravim na papir občutke, ki sem jih imel pri ogledu Loggie dei Lanzi, v Palazzo Vecchio, v kraljevskih dvorah galerije Pitti in pri obisku cerkva in muzejev? V nedeljo se je trlo tujcem in domačinom. Kljub silni množici se mi je zamejala sreča pri srečanju znanca in prijatelja iz sredine sobotnih mušketirskih sestankov, ki biva že dva tedna v Firenci ter študira podrobne nebrojna umetnostna dela. Hitela sva daleč vsak svojo pot, da vidiva čim več prostornih galerij. Nikdo ni mislil, da je ura prešla že daleč preko poldneva. Utrujenost in glad nista mogla premagati želje, da vidimo čim več lepega in žlahtnega.

Mesto Firenca — četrto najlepše mesto Italije — ima svoje posebnosti. Izvoščki s vojmi reče pobarvanimi kočijami, dajejo ulicam prav posebno sliko. Oni poznajo številne ozke ulice, ki tvorijo omrežje tega starinskega mesta. Za ustvaritev modernega in obširnega trga sredi mesta podirajo zdaj mnogo patricijskih hiš in palač. Toda operirati bo treba še mnogo reber mogočnih zidov, preden bo končno veljavno ustvarjen pravi trg. Mesto pa je seveda prepreženo tudi z razsežno mrežo cestne železnice; poleg te pomagajo obvladati cestni promet številni avtomobili, ki so vsi enaki. Voznina je znosna. Pri vsem živahnem prometu pa ta prevozna sredstva ne dajejo nobenih signalov. Zato moramo malomeščani kar pozorno paziti na pohodih po mestu.

Popoldne smo napravili izlet v okolico, v priljubljene Fiesole. Ta izletna točka nadkrijuje v kotlini ležečo Firenco ter je res vabljiva izletna točka. Vrh vzpetine stoji samostan, ki ima majhen muzej s spomini na misijonska dela na vseh kontinentih. Tudi z druge strani, v Viale dei Colli, z vzpetine med krasnimi parki in vrtovi, smo ogledovali mesto. Na obširnem trgu, ki ga krasli na visokom po-

Zavod za telesno vzgojo v Rimu: vhod v zavod in v stadion

stamentu stoječi kip Davida, Michelangelovo delo, je fotografiral vso družino zgovoren Italijan.

Po povratku so nam priredili italijanski tovariši zakusko in družabni sestanek. Izmenjali smo nekaj oficijelnih pozdravnih besed ter jim izročili za pozornost sliko mesta Ljubljane. Med tem pa je legel mrak na prostrano mesto. Ogledali smo večerni vrvež po bajno razsvetljenih ulicah. V pričakovanju deputacije prijateljev iz Mandžurije je viselo z vsake hiše po več zastav, kar je sliko še bolj oživilo. Dokaj pozno smo se vrnili v naš potujoči hotel.

Nepozabni vtisi iz Rima

S posebnim vlakom smo nadaljevali pot proti Rimu. Nastanitve po hotelih je organiziral naš neumorni tovariš Bruno Parma brezhibno. Akoravno za dopoldanski čas ni bilo predvideno nič skupnega, vendar večina izletnikov ni mogla zdržati v udobnih sobah. Rimske glavne ulice so oživele po prihodu jugoslovanskih romarjev. Deputacija treh izletnikov se je predstavila v našem poslanstvu. Popoldne smo ogledovali s pomočjo treh obsežnih avtobusov znamenitosti mesta. V vsakem vozu smo imeli svojega tolmača, ki so ga z vžglednim zanimanjem poslušali vsi izletniki. Že lepota sama dvigne gledalca; če pa pripoveduje in razlaga zgovoren Italijan, potem te privede vse okolge še bolj nase. Akoravno smo se vozili do mraka od spomenikov do slavolokov, od cerkve do zgodovinskih zgradb, vendar si ne domišljujemo, da že poznamo Rim. Nekaka bežna slik bo ostala v spominu, da se lažje vživimo v situacijo pri čitanju umetnostnih del, časopisnih poročil in potopisov.

Tudi v večnem mestu so nam priredili italijanski tovariši pozdravni večer. Prisostvovalo je mnogo družin ter se je razvil živahen razgovor. Nato so nam priredili predstavo v svojem kinu: Teatro Dopolavoro Ferroviario di Roma. Prva noč v Rimu nas je okrepila za nadaljnji spored. V zgodnjih urah smo krenili proti cerkvi sv. Petra. Že prostorni trg pred baziliko napravi nepozabne vtise na obiskovalca. Hiše, ki obdajajo prednji prostor, niso v okras okolici. Predvideno je, da se ti domovi čimprej zamenjajo za modernimi stavbami. Vstopimo v hišo božjo! Ker so na razpolago tolmači in vodniki z znanjem raznih jezikov, smo tudi mi najeli italijanskega profesorja, ki je razlagal najvažnejše slike in spomenike. Nemogoče je, da v teku enega samega poldneva spoznaš vse umetnine. Najbolj pa spoznaš, da je pripomogel k temu bogastvu ves svet. Od spomenika do oltarnih slik, večina raznih mozaikov, se stopnjuje naše občudovanje. Tudi v podzemeljske prostore, v prve začetke mogočne cerkve, nas je vodila pot. Kratko rečeno, ta bazilika ni cerkev, temveč muzej. V obsežni notranjosti stoji po več skupin izletnikov vseh mogočih narodnosti. Zelo veliko so govorili nemški, pa tudi Madžarov ni manjkalo. Ogledali smo še vatikanski muzej in sikstinsko kapelo. Kar hoteli smo iz dvorane v dvorano. Le na najznamenitejši leže in umetnine smo bili opozorjeni. V podrobnosti se more

živeti le oni, ki ostane v Rimu po več mesecev in je umetnostna zgodovina njegov poklic.

Popoldne smo spet ogledovali Rim. Ne samo stari Rim, temveč tudi novi je zanimanja vreden. Kdor hoče imeti o njem pravo sliko, naj ne pozabi na »Foro Mussolini«. Nepregledne sportne naprave, okrašene z nadnaravno velikimi umetniškimi kipi, ki predstavljajo prizore iz sportnega življenja. Menda sem našel samo okoli arene 70 krasno izdelanih figur. Vsa tla obširnega trga so iz mozaika, v njem čitaš venomer ime sedanjega voditelja in navduševalne stavke za fašizem. Ogledali smo tudi one naprave, kjer so peli drugo dejanje »Lohengrina«, ko je Hitler obiskal Rim.

Da smo se mogli opočiti po tolikih ogledih, je bil za spremembo predviden ogled rimske okolice. Bili smo tudi v kopališčnem kraju Aosti. Moderno kopališče vzdolž več kilometrov obale je kljub oddaljenosti vredno ogleda. Mimogrede smo bili opozorjeni na letališče. In že je potleto več naših izletnikov z mogočnim aeroplanom preko mesta. Pravi, da jim ostane krasota poleta v neizbrisnem spominu. Po znani stari, sedaj modernizirani, asfalterani Via Appia smo dospeli tudi v katakombe sv. Kalista. Vredno je, da si ogledaš to obširno podzemeljsko kopališče. Kakor v začaranem gradu vodijo hodniki mimo večji del praznih grobov. Le delno so ostali grobovi še nedotaknjeni in zazidani. Vodnik nas je opozoril na tak grob, kjer so shranjene še kosti delavca, kar je mogoče razbrati iz napisa in oklesanega orodja, ročne žage. Od hodnikov stran so rodbinske grobnice, kjer so prostori obsežnejši ter so ohranjene freske in razni napis.

Prepričani smo vsi, da nam tako kratko bivanje ne more dati in nuditi, kar ima Rim. Vendar je dobra volja in skupnost izletnikov mnogo pripomogla do vselega in nekajenega razpoloženja, kar olajšuje vodstvo organizacijo.

V avdienci pri papežu

Poslednje popoldne smo spet porabili za obisk okolice. V treh avtobusih smo se odpeljali v Gandolfo — kjer prebiva papež preko poletja v svojem gradiču. Ogledali smo krasno urejene vrtove ter odšli v graščino, kjer se vršijo sprejemi romarjev. Obsežna dvorana skoro ni mogla sprejeti vseh obiskovalcev najrazličnejših narodnosti. Z neverjetno potrpežljivostjo smo čakali prihod poglavarja rimske cerkve. Slednjič so prvi vstopili krasno uniformirani gardisti; nato pa so prinesli papeža v dvorano. Navzoči so ga pozdravili s ploskanjem. Sv. oče je nagovoril predvsem novoporočene, nato pa med drugim tudi jugoslovanske posetnike. Po petminutnem govoru je blagoslovil natrpano dvorano. Večina obiskovalcev, posebno oni male rasti in to v pretežni večini ženski svet, je bila obrnjena s hrbtom proti papežu ter ga je opazovala v visoki dvignjenih ročnih zrcalih. Tako smo postali pravi romarji. Seveda tudi nismo pozabili zavzeti nekaj trsnega soka v znamenju letovišču.

Neposredno pred odhodom iz Rima so se vsi izletniki poklonili pred spomenikom, posvečenem v svetovni vojni padlim italijanskim železničarjem. Položili smo lavorjev venec z jugoslovensko trobojnico; tovariš-predsednik oblasti uprave UŽC Ljubljana je spregovoril nekaj lepih besed v slovenskem in nato v italijanskem jeziku. Polaganju venca je prisostvoval poleg uniformirane čete fašistov in od-

delka železničarske organizacije z dvema zastavama sam italijanski železniški minister v spremstvu svojega prvega tajnika in generalnega direktorja. Železniški minister se je zahvalil za pozornost. V privatnem razgovoru je omenil, da se rad spominja Ljubljane, kjer se je zdravil med svetovno vojno.

Rim je za nami. Pot nas vodi v Neapelj. V vlaku je vse zdravo.

Obupana vdova se je zastrupila

Že od torka je ležala mrtva v svoji sobi

Ljubljana, 18. sept. Sredi lepe, solčne nedelje so v bežigradskem okraju, blizu Gramozne jame, doživeli razburljivo, žalostno senzacijo. V hiši št. 5. na Vodovodni cesti so našli 51-letno Ivano B., vdovo po čevljarjem mojstru in bivšo hišno posestnico, mrtvo v njenem stanovanju. V teh dneh, ko je nebo začelo med jesenske megle in hlad iz polnih prgišč usipati novega solca, je obupala nad svojim življenjem.

Pokojnici, ki je bila po rodu iz Stanežic in pristojna v Ljubljano, je pred dvema letoma umrl sopro, čigar delavnica je imela mnogo klientele daleč naokrog saj je imel razen v svoji hiši dolgo vrsto let tudi podružnico v središču mesta. Po njegovi smrti pa so šle življenjske zadeve njegove družine precej narobe. Komaj nekaj mesecev za njim je vdovi umrl oče nato pa iznenada še njena najmlajša hčerka. Pred nekaj tedni je hranilnica, pri kateri je bil že njen sopro nekaj na dolgu, prodala hišo za kakšno polovično ceno. To in pa dejstvo, da v družini sami ni

bilo pravega razumevanja, je ženo spravilo na rob obupa. Ni dolgo tega, ko se je skušala zastrupiti, a so jo še ob pravem času iztrgali smrti. Takrat niti njeni otroci niso hoteli verjeti, da je imela resen namen, posloviti se od sveta.

Od preteklega torka so jo začeli pogrešati sosedje. Izprva so domnevali, da je odšla iz mesta. Danes dopoldne pa so le opozorili stražnika, da bi bilo treba pogledati, kako je z njo. Stražnik je poiskal mehanika, da je z vitrom vdril v stanovanje. V sobici poleg kuhinje so jo našli mrtvo na postelji, kraj postelje pa je bil še kovinat umivalnik z ugaslim ogljem. Žena se je zastrupila s tem, da je bila zvečer prižgala ogelje in vdihala ogljikov oksid. V hišo je kmalu nato prispela policijska komisija z zdravstvenim svetnikom dr. Lapajnetom in z dežurnim uradnikom Kettejem. Zdravnik je ugotovil, da je pokojnica ležala v svojem stanovanju mrtva po vsej priliki že od torka. Na odredbo komisije so truplo prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Krištofu.

„Tisoč tankov za eno dobro plastiko!“

Otvoritev kolektivne razstave akad. kiparja Borisa Kalina se je razvila v velikopotezno manifestacijo za umetnost in kulturo

Ljubljana, 18. septembra. Ob 11.30 so v Jakopičevem paviljonu slovesno otvorili prvo kolektivno razstavo akademskega kiparja Borisa Kalina, ki je po vsej priliki prva umetniška prireditev te vrste v tolikšnem obsegu pri nas. V paviljonu se je zbrala k otvoritvi množica občinstva, kolikšna menda od otvoritve Meštrovicve razstave pred poldrugim desetletjem še nismo videli. Razen predstavnikov umetniških in kulturnih korporacij ter oblastev so prišli številni Kalinovi stanovski tovariši ter pisatelji in avtorji, a častno je bila zastopana mladina.

Zbrano množico je ob mikrofonu — otvoritev je prenašala radijska postaja — prvi nagovoril predsednik Kluba slovenskih neodvisnih likovnih umetnikov, akademski slikar Stane Kregar, ki je še posebej pozdravil predsednika Narodne galerije in častnega člana kluba dr. Windischera za upravnikom Zbornom. Načelnika kulturnega oddelka mestne občine dr. Moleta in predsednika društva slovenskih likovnih umetnikov, akademskih slikarjev Vavpotiča. Predsednik Vavpotič je nato v imenu društva čestital mlademu tovarišu, ki nam je s svojo razstavo pripravil trifurmalno zmago lepote in duha, in tovariškemu klubu, ki je vpletel s to prireditvijo novo lovoriko v venec svojega dela. Boris Kalin je v ustvaritev tako obsežne kolekcije vložil ogromno duhovnih in materialnih žrtev, zato pa tudi zasluži polno vredno priznanje in podpore mecenov, brez katerih umetnik ne more ustvarjati.

Otvoritveno besedo samo je akademski kipar Nikolaj Pinat uveličal s citatom iz velikega angleškega optimista, pisatelja Charlesa Dickensa: »Vse je bilo pred nami, nič ni bilo za nami.« Teh besed se človek spomni, ko stopi pred veliko zbirko Kalinovih del, v cel majhen gozd plastike. Njegova žilava roka je v povojnih letih do dna spremenila podobo grobišč naših prednikov pri Sv. Križu in mu dala svojstveni pečat. Leto in leto je mladi kipar molče, brez reklame in brez velikih besed ustvarjal. Razstave so se pod streho Jakopičevega paviljona vrstile druga za drugo, a njegovega imena med gosti te naše skromne in pokrpane hiše nismo opazili. Zdelo se je, da je Boris Kalin zapustil vrste umetniških tvorcev ter se umaknil v mirno zavetje obrti. Danes pa vidimo, da je doprinesel na oltar slovenske umetnosti največje žrtev.

Molče, stisnjenih ustnic je stal dogodom in senzacijam ob strani in delal. Razdrapanje razmere povojnih let, neuračunljive kritike in pomankanje kriterijev so dovoljevali, da so se v nebo kovala najbolj nemogoče, vtisih vprav fantastične zablode. Boris Kalin pa je vedel in veroval, da pride čas, ko bo treba napraviti konec neredu in ekstravagancam, ko bo

S tem je bila razstava otvorena in gostje so si — kolikor je dopuščala gneča — ogledali dela, ki so napolnila vse tri glavne dvorane. Še pred paviljonom vabi monumentalni Splevar, v paviljonu samem pa je razvrščenih 42 plastik, kompozicij, študij, portretov in osnutkov v bronu, marmoru, kamnu, lesu, pečeni glini in mavcu. Še prvi pogled po razstavi do človeku vtisne, spoštovanja vredne umetniške volje, ki se iz obsežnega znanja zmagovito prebija do suverena, duhovnega obvladavanja materije. Razstava zasluži čim številnejšega obiska.

Službe išče

Zobozdravniška
asistentka
z enoletno prakso, išče službo pri zobozdravniku. Gre tudi na delo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra, 21801-2

Po Slovenskih gorah pobirajo biro

Udarci cepcev po gumnih so se polegli. Brenčanje vitljiv, ki jih je gonila živina, da so poganjali matilne stroje, je ponehalo. Sikanje lokomobil se ne čuje več, in mlatici so že spravili v mlino svoj metrik, — zaslužek, ki so ga prejeli za opravljeno mlačevo. Že več dni se mlinska koleca vrtijo z vso naglico; kamni drobijo suho zrnje in deca po kočah se je po dolgem času spet enkrat najedla kruha, zakaj ko je, ga dobe tudi otroci. Ali verjetno je, da otroci ne bodo dolgo siti, ker jim bo kruha zmanjkalo, ko pa je stegenjenh po njem toliko rok, ki niso doprinesle k njegovega pridobivanju ne truda, ne skrbi, imeti ga pa hočejo, kakor bi se bali, da bi se kmnet preobjedel. Bog ve, če se zadrega za kruh ne bo pričela že o svečnici, kot prejšnja leta?

Pozno polnočni vetrovi so zapihali nad gozdovi. Tu in tam se že začuje glas burje, ki zdrvi nad kočjo ter zatuli bolestno in otožno, kakor bi jo davila jesen. Časih zaporočejo okenske šipe, zaživijo sapa v cerkvenih linah, potem pa se ozračje spet nekoliko umiri, le ljubek vetr vleče čez kro-ne jablan, ki klonijo pod težo sadja.

V gorah so se oglasili klopotci. Njih glasovi so sveži, radostni in polni življenja. Podobni so iskrovi kukavici v prvih pomladnih dneh, a sčasoma bo izpadel iz marsikaterega mačič, se bo zlomila glasilna deska, ali se bo pa odkrnilo pero in klopotec se bo zagajal sunkovito; drdral bo hripavo po razglašeni deski kakor bi omagal od večnega vpitja.

Gorice-žarijo od lepote. Tu in tam jih

omoči dež. Kristalno čiste deževne kaplje vise z grozjda, vpijajo vase sončne žarke, ki padajo nanje skozi sinje lise na nebu, da se gorica vidi ko ležišče dragih kamenov.

V zidanikah že pripravljajo posodo za mošt. Sodarji nabirajo po sveže izgotovljenih sodih, še šaljivo, rogogozijo doge, zvečer pa ležijo vinjeni na sepih. Takšna je pač navada in sod baje moči, če so sodarji podlu trežni.

Po prešah je zvečer živahno. Fantje in dekleta se zbero na podu, si podsučejo hlačnice in podvežje janke, tolčejo jabolka in stiskajo jabolčeno. Časih kak fant zaradi neprevidnosti udari svojo tovarišico s tolkačem po prstih na nogi, da poskoči, zavili, nato ga pa prekoline in tolče dalje kakor da se nič ni zgodilo.

»Vrtuli, vrtuli, Katika! — Kristus, saj si zdelana, kakor motika jeseni! Je Tomaž vedno pri tebi?« Pravi nekdo s poda dekletu, ki vrti kašto, ona pa mu odgovori: »Tebi pa je Matilda izpila oči! Kožo od njih še vidim nekje globoko, drugega pa nimam, sicer bi videl, kako zlažaga pejce. Pa buho v prednjih preslačih prestavi, da mi vreteno ne skoči iz žmečka! Saj spiš; ti vrag, pa bi se delal norca iz mene!«

Na travnikih se oglašajo kosci in pastirji. Že gonijo na pašo. Razigranih oči bežajo za živino, ki je začutila nekoliko širšo svobodo in hoče majcenjo ponoreti; druga se z rogovi, dirja z dvignjenimi repovi po prostiranih travnikih in počenja razne vragolije, ko pa ji je dovolj, se prične pasti. Pastirji se igravo. Čez sto jih mrgoli na travnikih in razdele se v gručo. Tu se igra-

jo kameniti most, tam slepe miši, spet drugod pa »gonijo v hlev prašiče«. Z dolgimi palicami se opirajo v luknje, ki so razvrščene v krogu okrog malo večje jame v sredini ter pazijo, da oni, ki goni prašiča, — lesen jajčast predmet, — ne pride mimo njih v jamo, ki velja za hlev. Če je kak otrok počasen, ko udari po prašiču, in mu prvi gonjač seže s palico v luknjo predno je bil s palico tam in, postane gonjač drugi. Otroci se smejejo, jezijo gonjača ter ga vzpodbujajo. Časih pa se tudi spro, in oni, ki je dobil zausnicio ali udarec po hrbtu, zažene palico od se ter se vsede k Pecnici in se hulji. Čez čas pa skoči pokonci, se v zadregi nasmehe, seže po palici in se pridruži igri. — Da, ti časi, ti zlati pastirski časi! — Vse naokrog je svoboda; dovoljeno je kričati, govoriti, le tu pa tam je treba opraviti kako delo: zavrniti živino, ali skočiti na njivo v Poleni po naročje koruze, potem pa je mir.

Med hrami se pomikajo skupine pijanih mož z vrečami na ramah. Režijo se, govorijo bedarije in pritiskajo na kljube pri sleherni bajti, četudi je v nji viničar. To so naruralci bire. Duhovni gospod so v nedeljo oznanili s prične, da jo bodo ta teden pričeli pobirati. Dolgo so govorili o trudu in težavah, ki jim jih povzroča fara, o težkih časih ter še o marsičem, in prosili so farane, naj dajo po možnosti veliko, naj ne bo človeka v fari, kateri bi ne segel v žitno shrambo. — Tisti, — zlasti viničarji in drugi siromaki, — ki ne morejo dati žita, naj dajo svoj delež v denarju. Pobiralci so veseli, kajdijo tobak, ki so ga dobili od duhovnega gospoda za napitnico ter govorijo, ko so sami med seboj, tudi o gospodu slabo.

Ko odidejo pobiralci bire za domačega župnika, se prikažejo pred vrati kaplanovi, zakaj tudi kaplan morajo živeti. In tu di oni so povedali, da so časi slabi in da prosijo po možnosti veliko. Za temi pride molce, potem organist, za njim pa se prikažejo med hrami trojiški oo. frančiškani, ki jim človek seveda ni dolžan dati, le spodobni se, kakor pravijo sami, ko delijo kot protivrednost za prejeti dar svete podobice. Za temi pridejo še nekateri redovi iz Maribora. Ptuja in še od tolikih strani. Kdo bi jih pač lahko vse naštel! — Ves mesec smicajo med hrami, ogledujejo strgano, sestradano, izpito deco, ki se še ni popravila od parmesečne lakote in polnijo vreče z darovanim žitom radostno — in zadovoljno. Deca huka nanje izpod čela. Obdarjeni stiskajo svete podobice v pesti in jih takoj uničijo ter odvračajo odse, kakor bi se srčili nanje. Bog ve, kako je to? Saj deca še vendar nima pameti! — Po božne gospodnje poljubljajo duhovnim gospodom roke in ponižno gledajo v njihova obličja, ko so stresle slamnjačo pšenice v njihovo vrečo. — Tako bo zdaj dolgo, ko bo pa omlačena adu, se prične bira zopet po vrstnem redu.

Po nekaterih krajih je bira prostovoljna, so pa tudi vasi, kjer imajo duhovni gospodje na kmetije vključeno svojo vsakolotno terjatev. Nekateri posestniki so dolžni dati mernik pšenice, pol mernika rži, pol mernika ječmena in šestdeset snopov z njive, da ostane gospodu tudi slama. Nekateri pa dajo celo več, kakor so jim pač odmerili v časih, ko še o svobodi kmetov ni bilo duha, in so terjali od kmeta desetino po takrat vpeljani božji in člove-

ški postavi. Lepo biro nabere. 2500 do 3000 kg zrnja jim obteži strop na župnišču, k temu pa je še treba pristihi dohodke farnege posestva; ob letu, ko strada deca domala po vsej fari, imajo miši v gospodovi kašči gostije.

Ob tem času v Slovenskih gorah prirejajo tudi svete misijone. Pa se je zgodilo, da je bil v fari svetega Avgustina človek, posestnik, ki ni čutil dolžnega spoštovanja do misijonov, in je tiste dni, ko je bil v fari misijon, kosil otavo. Bil je lep čas in otava se mu je posušila kakor malokdaj. Kosil je, sušil, na ušesa pa so mu donale pesmi pobožne procesije ljudi, ki je hodila sleherni dan okrog cerkve preppevaje: »Duša krščanska sedaj se potruji, svetega misijona nikar ne zamudi!« — In ko je zvečer srečaval na cesti sovačane, so ga gledali z jezini očmi, da se mu je zdelo, kakor bi iz vseh pogledov sršela pesem: »Duša krščanska...«

Misijon je minil. Trije lepi dnevi so se razkldali in nastopila je deževna doba. Lile so plohe, vmes pa je za kako uro posijalo sonce, in kmetje so kosili, ker je bil pač tisti čas. — Povodenj je zajela vso Pecnisko dolino, voda je prekrila travnike, kakor malokdaj ter odnašala sirotnim kmetom s seboj otavo. Nevernik Božkan se je muhal; časih se je nasmehnil celo na glas, in ko je videl, kako kmetje lovijo po vodi izginjajočo otavo, je sedel na prag svoje hiše, si zadovoljno podprl obraz z dlanmi ter pričel peti:

»Duša krščanska, drugič se potruji, otavo ne kositve nikar ne zamudi!«

Ignac Koprivec.